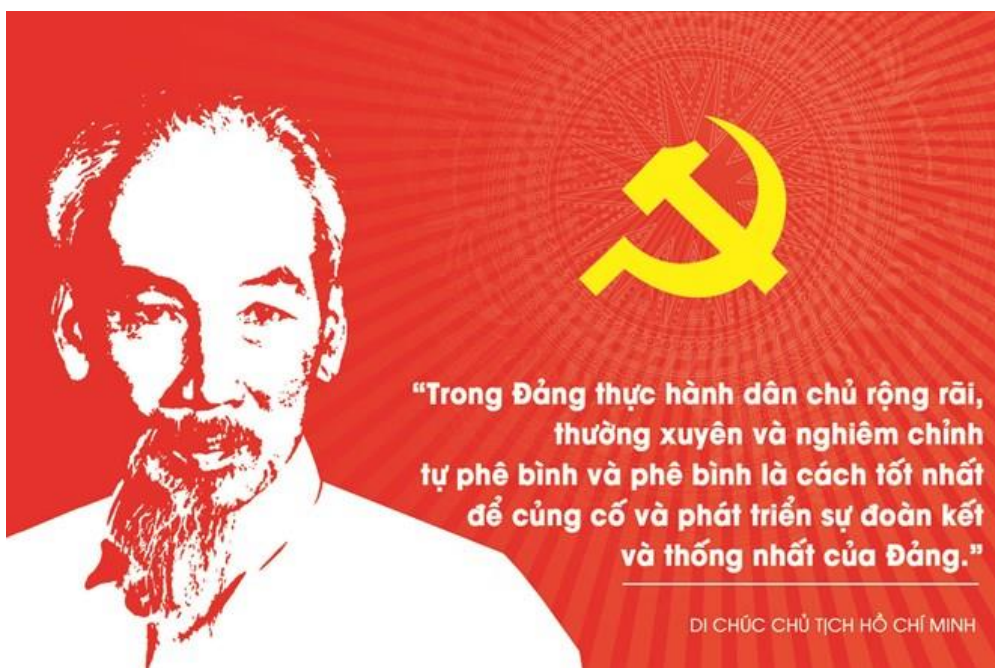

TỰ PHÊ BÌNH VÀ PHÊ BÌNH TRONG XÂY DỰNG CÁC TỔ CHỨC CƠ SỞ ĐẢNG THEO TÌNH THẦN NGHỊ QUYẾT ĐẠI HỘI XIII CỦA ĐẢNG

Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh cần tiếp tục đổi mới phương thức lãnh đạo, bảo đảm sự lãnh đạo, chỉ đạo thông suốt, kịp thời, đúng đắn của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của các tổ chức, cơ quan trong hệ thống chính trị. Để thực hiện quan điểm chỉ đạo này, mỗi cán bộ, đảng viên và tổ chức đảng cần tiếp tục thực hiện nghiêm nguyên tắc tự phê bình và phê bình trong sinh hoạt đảng.

Ảnh: Internet

Tự phê bình và phê bình vừa là nguyên tắc, vừa là quy luật phát triển của Đảng Cộng sản Việt Nam. Hoạt động tự phê bình và phê bình là làm rõ ưu điểm và hạn chế, khuyết điểm của tổ chức đảng, cấp ủy và cán bộ, đảng viên, qua đó tìm biện pháp phát huy ưu điểm, khắc phục khuyết điểm, tăng cường đoàn kết thống nhất, xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ lãnh đạo trong từng giai đoạn cách mạng. Trong Di chúc để lại cho toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: “Trong Đảng thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên và nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình là cách tốt nhất để củng cố và phát triển sự đoàn kết và thống nhất của Đảng”¹.

Thực tiễn qua 92 năm xây dựng, chiến đấu và trưởng thành, vượt qua muôn vàn khó khăn, thử thách, với bản lĩnh của một đảng cách mạng chân chính, dạn dày kinh nghiệm, luôn gắn bó máu thịt với Nhân dân, Đảng ta đã lãnh đạo, tổ chức và phát huy sức mạnh to lớn của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, giành được nhiều thắng lợi vĩ đại trong sự nghiệp cách mạng giải phóng dân tộc và công cuộc đổi mới toàn diện đất nước. Có được những thành quả này là do Đảng ta luôn quan tâm, chú trọng đến

công tác xây dựng Đảng, trong đó coi vấn đề tự phê bình và phê bình là vũ khí sắc bén, là phương thức quan trọng trong lãnh đạo, cầm quyền.

Đối với tổ chức cơ sở đảng, thực hiện tốt tự phê bình và phê bình có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, góp phần bảo đảm quán triệt sâu sắc chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước; phát huy trí tuệ, tinh thần sáng tạo của cán bộ, đảng viên trong tham gia xây dựng nghị quyết, khắc phục những nhược điểm, yếu kém trong công tác lãnh đạo; thực hiện tốt nguyên tắc tập trung dân chủ, xây dựng mối đoàn kết thống nhất. Đồng thời, góp phần đấu tranh trên mặt trận chính trị tư tưởng, văn hóa, chống lại âm mưu “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch.

Tuy nhiên, công tác tự phê bình và phê bình ở các tổ chức cơ sở đảng trên thực tế hiện nay còn nhiều bất cập, Văn kiện Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng đánh giá: “Năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của một số tổ chức đảng còn thấp”²... “Tự phê bình và phê bình ở không ít nơi còn hình thức; tình trạng nể nang, né tránh, ngại va chạm còn diễn ra ở nhiều nơi; một bộ phận cán bộ, đảng viên thiếu tự giác nhận khuyết điểm và trách nhiệm của mình đối với nhiệm vụ được giao”³. Thực trạng đó có nhiều nguyên nhân, nhưng chủ yếu là do một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên thiếu tu dưỡng, phai nhạt lý tưởng, mất cảnh giác, giảm sút ý chí, thoái hóa phẩm chất, đạo đức, lối sống; nhiều cấp ủy đảng và cán bộ, đảng viên chưa nhận thức đúng đắn và đầy đủ về tự phê bình và phê bình; tính chiến đấu kém, còn biểu hiện ngại va chạm, né tránh, cơ hội hữu khuynh trong tự phê bình và phê bình.

Cá biệt một số cán bộ, đảng viên lợi dụng quyền lực, địa vị, dẫn đến tiêu cực, tham nhũng, lãng phí, gây mất đoàn kết nội bộ, làm suy giảm và ảnh hưởng nghiêm trọng tới năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu ở các tổ chức đảng. Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng khẳng định: “Công tác rèn luyện, quản lý đảng viên ở một số nơi chưa được quan tâm đúng mức, còn thiếu chặt chẽ; có nơi còn buông lỏng sinh hoạt đảng, chất lượng sinh hoạt chưa cao, sinh hoạt chi bộ ở nhiều nơi vẫn còn hình thức; tính chiến đấu trong tự phê bình và phê bình còn yếu. Một số tổ chức cơ sở đảng, một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức chưa gương mẫu”⁴.

Vì vậy, để nâng cao chất lượng công tác tự phê bình và phê bình, cần thực hiện tốt một số nội dung sau:

Một là, tiếp tục giáo dục nâng cao kiến thức toàn diện cho đội ngũ cán bộ, đảng viên.

Tự phê bình và phê bình là hoạt động mang tính trí tuệ, nội dung phê bình toàn diện, tính chất khó khăn và phức tạp. Do đó, cần thường xuyên giáo dục nâng cao nhận thức để cán bộ, đảng viên hiểu rõ mục đích, nội dung, phương pháp, vai trò, tác dụng to lớn và những yêu cầu cơ bản trong tự phê bình và phê bình... Tăng cường giáo dục, bồi dưỡng nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, nhiệm vụ chính trị trung tâm của các tổ chức đảng. Qua đó, giúp cho mọi người có thế giới quan, nhân sinh quan cộng sản để xem xét, phân tích tình hình, nhạy bén về chính trị, xử lý đúng các tình huống đặt ra.

Kiến thức toàn diện còn là cơ sở khoa học vững chắc để phân biệt phải trái, đúng sai trong tự phê bình và phê bình. Thường xuyên giáo dục, bồi dưỡng nâng cao phẩm chất đạo đức cách mạng, lối sống trong sáng cho cán bộ, đảng viên gắn với cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, khắc phục tác động ảnh hưởng của tư tưởng cơ hội, thực dụng và các tác động tiêu cực xã hội khác; nâng cao, bồi dưỡng kiến thức toàn diện, cung cấp thông tin đầy đủ, chính xác cho cán bộ, đảng viên để mọi người vừa có đủ bản lĩnh, dũng khí, hiểu biết, vừa có cái tâm trong sáng, trung thực, dám bảo vệ cái đúng, phê phán cái sai, làm cho ý kiến phê bình chính xác, có hàm lượng trí tuệ và có tính thuyết phục.

Hai là, mở rộng dân chủ, thực hiện nghiêm tự phê bình và phê bình trong sinh hoạt của các tổ chức đảng.

Thường xuyên mở rộng dân chủ trong sinh hoạt đảng là biện pháp quan trọng nhằm đảm bảo mọi đảng viên phát huy trí tuệ và thực hiện đầy đủ quyền, trách nhiệm trong bày tỏ chính kiến, quan điểm của mình đối với hoạt động lãnh đạo của Đảng. Mặt khác, tạo ra được môi trường, bầu không khí cởi mở, bình đẳng để mọi đảng viên nói rõ tâm tư, nhận thức, quan điểm trong tự đánh giá, nhận xét về bản thân; đánh giá, nhận xét, phê bình tổ chức đảng và đồng chí mình mà không bị bất kỳ áp lực nào cản trở. Vì vậy, mở rộng dân chủ trong sinh hoạt đảng là động lực thúc đẩy và nâng cao chất lượng tự phê bình và phê bình trong nội bộ đảng nói chung và các tổ chức đảng nói riêng.

Để mở rộng dân chủ trong sinh hoạt đảng đạt hiệu quả cao, cần gắn với việc thực hiện nghiêm túc nguyên tắc tập trung dân chủ, nguyên tắc tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách và tự chịu trách nhiệm. Mở rộng dân chủ trong tự phê bình và phê bình còn liên quan trực tiếp đến chất lượng sinh hoạt của các tổ chức cơ sở đảng. Bởi vì, nâng cao chất lượng sinh hoạt đảng là tạo điều kiện thuận lợi nâng cao chất lượng tự phê bình và phê bình. Do đó, phải nâng cao vai trò lãnh đạo, tính giáo dục, tính chiến đấu bảo đảm cho tổ chức đảng và đảng viên sau mỗi lần sinh hoạt đảng trưởng thành hơn về năng lực lãnh đạo, về nhận thức tư tưởng, tinh thần đoàn kết thống nhất ý chí và hành động, ý thức đấu tranh phê phán những sai trái và biểu hiện tiêu cực trong mỗi cơ quan, đơn vị.

Thường xuyên duy trì tự phê bình và phê bình, coi đó như “cơm ăn, nước uống và rửa mặt hàng ngày”, “được như thế thì trong Đảng sẽ không có bệnh mà Đảng sẽ mạnh khỏe vô cùng”⁵. Ngừng phê bình tức là ngừng tiến bộ, không tự phê bình và phê bình thường xuyên là tích tụ những mâu thuẫn, sai lầm, khuyết điểm. Phải giáo dục, bồi dưỡng làm cho mỗi cán bộ, đảng viên có suy nghĩ và hành động đúng về tự phê bình và phê bình, biến thành nếp nghĩ, phong cách sinh hoạt hàng ngày trong mọi tổ chức và cá nhân. Các cấp ủy đảng phải xây dựng và tổ chức thực hiện theo quy trình tự phê bình và phê bình một cách khoa học, chặt chẽ thống nhất từ khâu chuẩn bị, tổ chức thực hiện và sau khi phê bình.

Ba là, phát huy vai trò trách nhiệm của cấp ủy nhằm nâng cao chất lượng tự phê bình và phê bình.

Sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy có vai trò quan trọng đến chất lượng tự phê bình và phê bình. Việc kiểm điểm, đánh giá ưu điểm, khuyết điểm chỉ ra nguyên nhân và phát huy ưu điểm, khắc phục hạn chế trong công tác lãnh đạo có ý nghĩa rất quan trọng đến chất lượng hoàn thành nhiệm vụ của cơ quan, đơn vị. Sự nghiêm túc tự phê bình và phê bình của cấp ủy là động lực cho cán bộ, đảng viên, quần chúng trong đơn vị có niềm tin và tự giác thực hiện.

Các cấp ủy cần lãnh đạo, chỉ đạo công tác tự phê bình và phê bình một cách chặt chẽ, quán triệt và tổ chức thực hiện trong tự phê bình phải có động cơ trong sáng, tình thương yêu đồng chí, đồng đội. Tự phê bình và phê bình đều phải xuất phát từ cái tâm, cái lý, cái tình trong sáng, tuyệt đối không lợi dụng phê bình để đả kích, nói xấu nhằm loại bỏ, hạ bệ lẫn nhau. Trong phê bình phải có thái độ trung thực, tôn trọng sự thật, lẽ phải, không giấu giếm, bao che, thổi phồng hoặc bóp méo sự thật. Phê bình là phê bình công việc chứ không phải phê bình con người. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã căn dặn: “Phê bình là cốt để giúp nhau tiến bộ. Cho nên phê bình phải có thái độ thành khẩn, tính chất xây dựng. Không nên phê bình ầu, phê bình suông. Khi phê bình cần phải xét nguyên nhân của khuyết điểm, phải cân nhắc đến ưu điểm, phải đề ra cách sửa chữa”⁶.

Bốn là, phát huy tốt vai trò của quần chúng trong đơn vị tham gia phê bình tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên; đồng thời phát huy vai trò tiên phong, gương mẫu của đội ngũ cán bộ lãnh đạo của tổ chức cơ sở đảng trong thực hiện nguyên tắc tự phê bình và phê bình.

Là nơi trực tiếp lãnh đạo, quan hệ gắn bó với quần chúng, mọi hoạt động của tổ chức đảng đều được quần chúng nắm bắt, giám sát. Vì vậy, thực hiện tự phê bình và phê bình ở tổ chức cơ sở đảng vừa phải mở rộng dân chủ, vừa phải phát huy dân chủ trong quần chúng; cán bộ, đảng viên và tổ chức cơ sở đảng cần lắng nghe ý kiến của quần chúng và xem đây là kênh phản biện quan trọng để tổ chức cơ sở đảng và cán bộ, đảng viên đẩy mạnh thực hiện nguyên tắc tự phê bình và phê bình. Để phát huy vai trò của quần chúng, các cấp ủy đảng cần quan tâm xây dựng và tạo điều kiện thuận lợi để phát huy trách nhiệm trong tham gia phê bình, tham gia xây dựng Đảng, coi đó vừa là quyền lợi, vừa là nghĩa vụ của mình. Đồng thời, để tự phê bình và phê bình tốt phải có sự chuẩn bị chu đáo, có tổ chức lãnh đạo chặt chẽ và cán bộ chủ trì phải xung phong, gương mẫu, đi đầu trong thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở.

Phát huy cao trách nhiệm của các cấp ủy đảng, vai trò của đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, trước hết là bí thư cấp ủy các cấp phải luôn tỏ rõ bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức cách mạng, lối sống trong sáng, có trình độ, năng lực toàn diện, mẫu mực trong suy nghĩ và hàng động, nói phải đi đôi với làm, sáng suốt, công bằng, dân chủ, khiêm tốn lắng nghe. Người đứng đầu cấp ủy và chính quyền phải thật sự tiêu biểu cho tinh thần dám tự phê bình, dám nhận khuyết điểm trước tập thể, trước cấp trên, cấp dưới; thật sự tạo ra không khí cởi mở, dân chủ, khuyến khích đảng viên mạnh dạn tự phê bình và phê bình. Cùng với nâng cao ý thức tự giác của cấp ủy và cán bộ lãnh đạo, cần gắn việc chấp hành chế độ tự phê bình và phê bình với xem xét tư cách đảng viên, tiêu chuẩn cấp ủy viên và bổ nhiệm, đề bạt cán bộ.

Năm là, tiếp tục đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng theo tinh thần Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư khóa XII.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn nhắc nhở: “Mỗi ngày phải tự kiểm điểm, tự phê bình, tự sửa chữa như mỗi ngày phải rửa mặt”⁷ và đóng góp phê bình đồng chí, đồng đội mình “một cách thiết thực mà thân ái”, nâng cao một bước nhận thức tư tưởng, lập trường cách mạng, bản lĩnh chính trị, niềm tin vào mục tiêu độc lập dân tộc, chủ nghĩa xã hội, kiên định chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quán triệt vận dụng đường lối, chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước. Thường xuyên đấu tranh, tẩy sạch chủ nghĩa cá nhân, tư tưởng cơ hội, thực dụng, bảo thủ giáo điều... Rèn luyện đạo đức cách mạng “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”, xây dựng lối sống lành mạnh của cán bộ, đảng viên; khắc phục mọi khó khăn để hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Các cấp ủy cần tiếp tục triển khai đồng bộ, hiệu quả, kế hoạch, chương trình hành động thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư khóa XII bằng nhiều hình thức đa dạng, phong phú, phù hợp với thực tiễn của mỗi cơ quan, đơn vị. Từ đó, “Chất lượng sinh hoạt chi bộ từng bước được nâng lên; nhiều cấp ủy đã ban hành hướng dẫn nội dung sinh hoạt đối với từng loại hình chi bộ, ban hành tiêu chí cụ thể đánh giá chất lượng sinh hoạt chi bộ. Nhiều chi bộ đã đưa việc tự phê bình và phê bình, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vào nội dung sinh hoạt hàng tháng; tăng cường sinh hoạt chuyên đề, từng bước khắc phục tình trạng đơn điệu, hình thức trong sinh hoạt đảng”⁸.

Tự phê bình và phê bình góp phần thực hiện tốt nguyên tắc tập trung dân chủ, phát huy hiệu quả cơ chế tổ chức lãnh đạo của Đảng. Đồng thời, các cấp ủy cần tăng cường, kiểm tra, giám sát đảng viên, tổ chức đảng, nói và làm theo nghị quyết, thực hiện đúng Cương lĩnh, Điều lệ Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước; xây dựng khối đoàn kết thống nhất ý chí và hành động trong cơ quan, đơn vị, tăng cường quan hệ mật thiết giữa Đảng với quần chúng... là những việc làm thiết thực góp phần thực hiện thắng lợi, hiệu quả nguyên tắc tự phê bình và phê bình trong xây dựng Đảng theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng./.

ThS. Nguyễn Viết Tiến - Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng